

Emnekode : SV200
Kandidatnr. : 8545
Dato : 4. juni 2010
Ark nr. : 1. av 10

Oppgave 1)

Plan og bygningsloven er den høyeste innstans og regelverk vi har i Norge, når det kommer til planlegging. Loven består av to deler, hvor plan-delen ligger under styring av Miljøverndepartementet, og byggningsdelen ligger under plan og byggningsdepartementet.

Lovens hensikt og formål er å sette rammer for all planlegging som foregår og iverksettet i landet vårt. Formålsparagrafen; § 2 hentyder at planleggingen skal være rettet mot å sikre bærekraftig utvikling, naturvern og kulturelle instanser. Utviklingen skal drives samordnende med de ulike delene, som politisk, sosial, kulturell, økonomisk, samt tilrettelegge trygge oppvekst vilkår for barn.

Det er med andre ord et komplekt og krevende lovverk som til tilfredsstillende, hvor det kreves god og organisert målsiktet planlegging.

PBL har sine forandringer, historisk sett, hvor blant annet 1965 og 1985 har hatt stor betydning for den regionale utviklingen og planleggingen. Fokuset har i de senere årene blitt styrket på dette feltet, hvor fylke fungerer som etablert base.

Emnekode : SV200
Kandidatnr. : 85475
Dato : 4. juni 2010
Ark nr. : 2 av 10

sektorplanlegging, næringsutviklende prosjekter osv, Kommunen utenfor PBL, mens arealplanlegging, med reguleringsplaner og konsekvensutredninger faller under.

la oss se nærmere på noen av emnene PBL fanger opp.

Klima og bærekraftig utvikling er et fremtidsretta felt, hvor det stadig ønskes flere strategiske tiltak rettet mot å hindre den såkalte "klimatrusselen". Her er det viktig å ivareta interessen for en politisk felles klimaplanlegging, hvor utgangspunktet må foreløpelig settes på det lokale nivået. Det er derfor viktig med informasjon og å inkludere de private aktørers interesser, og lære av den såkalte "tauve kunnskapen", samtidig som det er viktig med en fagelig kvalitetssikring. Dette gjøres ved å trekke inn fagelig ekspertise og kunnskap, hvor en eries om en fremtidsrettet resultat.

I formålsparagrafen nevnes barn som et eget ledd. Barn er nåtidens fortid, det er derfor viktig å tilrettelegge for deres ulike behov. Skole og utdanning står svært sentralt her, samt offentlig sikkerhet. Der fylket som pr dags dato besitter den legitime makten for

Emnekode : SV200
Kandidatnr. : 8545
Dato : 4. juni 2010
Ark nr. : 3 av 10

Skoleordninger (vgs). Disse må være oppmerksomme på å skape muligheter og engasjement hos elevene, for å sikre en kunnskapsbasert fremtid

PBlh - ta også for seg alt fra den om diskuterte standlinjen til miljø- og naturparker. Hoven skal virke på en slik måte at friluftsområder skal gagne allmennheten.

PBlh - har som nevnt sin administrasjon i departementene. Dette er en ledelse satt sammen av en rekke fagfolk fra ulike kunnskapsfelt og nivåer. Dette speiles også i de øvrige administrasjonene som kommunestyret og fylkestinget. Dette fører på mange måter med seg en styrke fagelig kvalitet over avgjørelser tatt av disse rådene.

Hoven er lagt opp slik at de skal tas en rekke ulike hensyn til ulike aktører fra det lokale til de mer privat investorer og næringsdrivere. Det skal hele tiden drives sosial planlegging, det tross alt menneskene som er de naturlige brikkene her.

Universett utforming har også sin egen del, hvor samfunnet skal tilrettelegges

Emnekode : SV200
Kandidatnr. : 8545
Dato : 4 juni 2010
Ark nr. : 4 av 10

for absolutt alle. Et eget ledd er å vise hensyn til blant annet funksjons-hemmede. I dag er det tydelig at de fleste kommuner prøver å tilrettelegge for dette, men på tross av dette har de et langt steg å gå igjen. Ta for eksempel Oslo kommune, hovedstaden. Dersom en rullestolbruker i Karl Johan ønsker å ta del i alt fra handtelivet til kafe-spising - er det svært lite som er lagt til rette for dette med, Trapper, avsatser, trange passasjer m.m. hindrer dem i å delta. Dette må det gjøres noe med. Kommuner generelt må bli flinkere til å vise hensyn til de som har vanskeligst for å bli hørt og dette gjelder på alle plan.

PBl er altså en ramme for fylke og kommune å følge. Det byr på en rekke utfordringer, med tanke på de mange aktører. Å kvalitetssikre planer må være tilstede ved alle vedtak og der det er mulig burde alle bli hørt!

Emnekode : SR200
Kandidatnr. : 8545
Dato : 24 juni 2010
Ark nr. : 5 av 10

2) Planlegging er i fremste rekke en fremtidsrettet ramme hvor ulike handlinger, gjort av ulike aktører skal være tilsiktet et felles mål. Vi kan sette opp disse fem punktene.

- 1) Planleggingen skal være kunnskapsbasert
- 2) Den skal være fremtidsretta
- 3) Planleggingen skal være målstrategisk
- 4) Den skal være en samordnet prosess - og
- 5) Det skal fattes planvedtak.

Dette er kjennetegn for den generelle planleggingen. Vi kan blant annet se nærmere på samfunnsplanlegging. Det er viktig å huske at all planlegging i utgangspunktet er sosial men også at all planlegging nødvendigvis er sam.planlegging. Samfunnsplanlegging kan defineres slik: planlegging utført av offentlige styresmakter med et helhetlig siktemål med et tverrsektoriell handlingsmønster over et avgrenset geografisk område.

La oss få en kort oversikt over øvrige plan-typer.

Territoriell planlegging: Planleggingen skjer innenfor et avgrenset område, som for eksempel by, kommune, bydel osv. All planlegging er i utgangspunktet territoriell

Emnekode : SV200
Kandidatnr. : 8545
Dato : 4. juni 2010
Ark nr. : 6 av 10

Sektorplanlegging: Stjer på tvers a for eksempel kommune og fylkesgrenser. Planlegging innenfor forståelige funksjoner/tjenester som for eksempel sykehus, næringsliv m.m.

Videre følger to ulike former for utøvelse av planlegging og prosess.

Instrumentell rasjonalitet: Stammer opprinnelig fra rasjonalitetsprinsippet til Max Weber, hvor alle handlinger utføres med fornuft. Denne mål- midde tenkingen har fått mye kritikk p.g.a den snevre handlemåten. Den instrumentelle planlegginger har utviklet seg i en mer objektiv retning som er kun fagbasert. Ekspertene og fagfolk uttrykker seg og er avgjørende aktører i planleggingen. De utarbeider ut ifra en årsak-virkning teori, hvor emperi og fakta er grunnleggende.

På 1970-tallet opplevde vi en brytnings fase i norsk planlegging, hvor den kommunikative planleggingen ble etablert.

Den kommunikative planleggingen kjenne- tegnes som en mer "følelig" metode, der prosessen inviterer til dialog og debatt. De ulike aktørene i prosessen og som vil bli påvirket av sluttresultatet spiller en større og viktigere del i

Emnekode : SV200
Kandidatnr. : 8545
Dato : 4 juni 2010
Ark nr. : 7 av 10

prosessen på tross av deres mindre fagelig kompetanse. Denne metoden hører til under det såkalte "bottom-up" prinsippet. Her trekkes nemlig de ulike styringsformene "government" og "governance" inn. "Government" kan knyttes opp mot den instrumentelle planprosessen, hvor styringen går fra øverste hold og ned i systemet. Den kommunikative, såkalt "governance" er på sin side motsatt, og styringen og påvirkningen går nedenfra og opp.

I de senere år har det blitt mer og mer vanlig og ta i bruk en kombinasjon av disse - den såkalte strategisk planleggingsprosess. Denne ser ut til å fungere svært godt og samordner prosessen med de ulike aktørene.

lokalt nivå vil utarte seg på kommunalt nivå. Norge har i dag ca 435 kommuner, noe som skaper en rekke utfordringer av ulik karakter.

Det lokale er forandret i mennesket, noe som igjen knyttes opp i mot deres identitetsfølelse. Identiteten og oppfattelsen av lokalsamfunnet kan selvfølgelig oppfattes forskjellig, men høyst sannsynlig vil de fleste av oss

Emnekode : SV200
Kandidatnr. : 8545
Dato : 4 juni 2010
Ark nr. : 8 av 10

verne om vår egen lokalitet. Dette kommer blant annet frem, når vi beveger oss inn på emnet: Kommunesammenslåing. Ta for eksempel det klassiske eksempelet øyveringer vs. fastboende. Øyveringene ønsker å beholde den lokale ferja, mens de fastboende ønsker å bygge bro ut til øya, for å få lettere tilgang til naturen og evt hytta. Hva skal kommunene gjøre da? Skal de gå for det mest lønnsomme alternativet, det mest fremtidsrette eller skal de beholde det rurale mot det urbane?

Dette er bare en av en rekke utfordringer som faller på lokalt nivå. Ta vi for oss begrepene "Stedsutvikling" og "Stedsforming" blir prosessen mer målstrategisk. Stedsforming går ut på å utvikle et i takt med samtiden, samtidig som en ønsker å ivareta de fordelene stedet har. Hvordan fremme et sted som i utg.pnt er et "ikke-sted" til å bli et møte sted, uten å fjerne dens hele karakter, og heller fremme de allerede etablerte kjennetegnene? Drammen er for eksempel for mange bare "et sted før Oslo". Men i de senere årene har både Drammen og områdene Skien/Porsgrunn fått et estetisk løft og fremmet deres karakterer som storbyer.

Emnekode : SV 200
Kandidatnr. : 8545
Dato : 4 juni 2010
Ark nr. : 9 av 10

La oss se nærmere på utfordringene rundt den lokale deltakelsen i en planleggingsprosess. For her viser deg seg at i de fleste kommuner er deltakelsen tilnærmet fraværende. Byrådet og debatten som utspiller seg der er svært lite påvirket av lokal befolkningen. Aktører som private grunneiere og næringsdrivende er derimot aktive, noe som skyldes deres økonomiske interesse og påvirkning. Lokale grupper og organisasjoner kan i enkelte saker være svært offensiva, dette gjelder gjerne i saker som på utspiller seg i NIMBY-effet regi. Sosial - mobilisering for å oppnå noe er en for for påvirkning i planleggings prosesser, hvor de ønsker å protestere for/imot, for å oppnå noe.

TA for eksempel økningen av årsakenom-entet ved bomringer i Kristiansand. Denne skal i løpet av 2010 øke fra ca 1500 til 6500. For mange vil de bli nærmest uaktuelt å gjøre bli bil og kommunen må komme med alternative transport ruter. Det har vært snakk om at bussen skal bli gratis, gjennomføres dette vil kommunen utnytte den såkalte effekten av "Byenergi" $\approx 2+2=5$, og "alle" vil bli tilfredstilt

Emnekode : SV200
Kandidatnr. : 48545
Dato : 4. juni 2010
Ark nr. : 10 av 10

Ulempen ved at det unntatt lokal planlegging ofte blir mange, midlertidige aktører er at det oppstår utfør mange løse tråder og meninger. Da vil den såkalte "søppelbøtte" - modellen vise seg. Denne kan igjen sammenlignes med en hockeybane. Kommunens styresmakter vil gå ut på banen, stadig som fjell - mens de lokale og ufaglærte vil være vinglende og tre av banen som det tappende laget p.g.a. deres svake argumenter ~~er~~ i fagelig grunnlag. Det vil kun oppstå mye frustrasjon og lite winning.

Vi har nå nevnt en rekke ulike planleggingsmetoder og kjennetegn ved dem. Vi har også trekt inn noen eksempler hvor av kommunen/det lokale står ovenfor en rekke utfordringer, da først og fremst med tanke på dets lokale mulighet til utfordring medvirking. Så for å summere kort opp er det viktig med både fagelig, fremtidsrettet planlegging, samtidig som det er viktig å legge det lokale til grunn - for det er der livet i bunn og grunn skal leves.